

13.4.2021

Kunta- ja aluehallinto-osasto

Kuntien rahoituksen ja tehtävien tasapainoa käsittelevän jaoston 4. kokous

Aika 13.4.2021 klo 10.02–11.58

Paikka Teams-kokous

Osallistujat

Puheenjohtaja:

Tanja Rantanen, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO

Jäsenet:

Anne-Marie Välikangas, finanssineuvos, valtiovarainministeriö/KAO, 1. varapuheenjohtaja

Ville Salonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO, 2. varapuheenjohtaja

Mikko Jääskeläinen, erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö

Timo Ertola, neuvotteleva virkamies, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jussi Lind, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö

Ville Heinonen, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö

Tero Tyni, budjettineuvos, valtiovarainministeriö/BO

Assi Aalto, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KO

Jussi Lammassaari, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO

~~Merja Taipalus, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/VO~~

~~Anna-Leena Seppälä, rakennusneuvos, ympäristöministeriö~~

Minna Punakallio, pääekonomisti, Suomen Kuntaliitto ry

Ilari Soosalu, johtaja, Suomen Kuntaliitto ry

Erkki Eerola, kunnanjohtaja, Vihdin kunta

Janne Tukiainen, professori, Turun yliopisto

Unna Heimberg, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Linnea Mäkinen, suunnittelija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tom-Henrik Sirviö, finanssiasiantuntija, valtiovarainministeriö/KAO, sihteeri

Tekninen sihteeri:

Aija Karlsson, säädösvalmistelusihteeri, valtiovarainministeriö/KAO

Muut osallistujat:

Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö/KAO

Vesa Lappalainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO

Pasi Leppänen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö/KAO

Markus Syrjänen, hallinto- ja kehittämisjohtaja, Espoon kaupunki
Eero Laesterä, johtaja, kuntatalous, FCG-Perlacon
Jukka Weisell, talousjohtaja, Oulun kaupunki

1. Kokouksen avaus, osanottajien toteaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Jaoston puheenjohtaja avasi kokouksen kello 10.02. Käytiin läpi kokouksen esityslista ja hyväksyttiin edellisen, 10.3.2021 pidetyn kokouksen pöytäkirja.

2. Kuntatalouden makro-ohjaus

Tanja Rantanen alusti kuntatalouden makro-ohjauksesta. Alustuksen jälkeen jaosto kävi keskustelua seuraavista aiheista:

Keskusteltiin miten säädösvalmistelun yhteydessä tehtäviä vaikutustenarviointeja voisi tehdä tarkemmin. Vaikutusarviointiin tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota niin, että vaikutukset erialisiin kuntiin ja kuntaryhmiin nousisivat vahvemmin esille. Tämä voisi tuoda esiin erityisesti sen, että vaikka koko maan tasolla esimerkiksi tehtävämuutoksissa taattaisiin kustannusten muutoksia vastaava valtion rahoituksen muutos, kuntakohtaisesti nettovaikutukset voivat olla hyvin erilaisia. Tuotiin myös esiin, että hyvin tarkasti kohdennetut valtionosuuden lisäykset ovat ristiriidassa valtionosuusjärjestelmän laskennallisuuden kanssa.

Valtion toimenpiteissä tulisi huomioida ennakoitavuus ja ohjausvaikutus. Välillä nopeastikin muuttuvat tehtävät tai velvoitteet vaikeuttavat kuntien toimintaa. Valtion kuntiin kohdistamaan ohjaukseen kaivattaisiin pitkäjänteisyyttä.

Kuntatalouden menorajoitteessa nähtiin ongelmakohtina mm. heikko sitoutuneisuus sekä rajoitteen toteutumisen vaikea seuraaminen. Valtion on vaikea vaikuttaa kuntien menokehitykseen, sillä kuntien itsehallintoon kuuluvilla päätöksillä ja toimilla on suuri vaikutus kuntien menokehitykseen.

3. Kuntien toiminnan ja talouden johtaminen – käytännön puheenvuorot

Eero Laesterä (FCG-Perlacon) esitteli jaostolle kuntatalouden sopeuttamisen mahdollisuuksia ja problematiikkaa. Keskustelussa nousi esille arviointimenettelyn vahva ohjausvaikutus. Arviointimenettelyn kriteerien on havaittu ohjaavan vahvasti kuntien taloudellista toimintaa, kun taas kuntalain säännöksillä talouden tasapainosta näyttäisi olevan varsin vähäinen ohjausvaikutus. Tunnistettiin, että sopeuttamismahdollisuudet vaihtelevat kunnissa paljon. Joissakin kunnissa sopeuttamiskeinot on käytetty jo lähes

kokonaan, jolloin yksittäinenkin rasite voi horjuttaa kunnan taloudellista tilannetta. Tällaiset tilanteet tulisi huomioida vahvemmin lainvalmistelun yhteydessä.

Keskustelua käytiin myös kuntien pitkäjänteisemmästä talouden ja toiminnan suunnittelusta. Väestön ikääntymisen ja muuttoliikkeen asettamia haasteita, saati mahdollisuutta älykkääseen sopeutumiseen ei ole ainakaan vielä huomioitu kuntien strategioissa aiheen poliittisen arkaluonteisuuden vuoksi.

Punakallio liittyi kokoukseen

Jukka Weisell (Oulun kaupunki) esitteli kuntatalouden tilannekuvaa ja tulevaisuuden kehitysnäkymiä Oulun kaupungin osalta. Keskustelussa nousi esille rahoitusjärjestelmän eri osien kannustavuus ja näiden kehittäminen. Yhteisöveron merkitys kunnan rahoituksessa vaihtelee kuntien välillä ja kannustimetkin ovat erilaisia. Yhteisöverotuottoja vahvempana kannustimena nähtiin työpaikkojen luonti alueelle ja sen myötä tulevat kunnallisverotulot ja pienempi palvelutarve. Tunnistettiin yhteisöveron vahva syklisyys ja todettiin, että kunnallisveron pitäisi olla kunnan tehtävien rahoituksen kivijalka.

4. Muut mahdolliset asiat

Kokouksessa ei käsitelty muita asioita.

5. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.58. Jaoston seuraava kokous pidetään 12.5.2021 klo 9–11.